

**საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი
რესურსების მინისტრის**

ბ რ ძ ა ნ დ ა ბ ა № 100

ქ. თბილისი

“13” 02 2009 წ.

ს.ს.ი.პ. „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ახალციხის კეტერინარული ლაბორატორიის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგურზე“ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ

„ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24 მუხლის, მე-4 პუნქტისა და „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის 1 პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ დ ა:

1. გაიცეს ს.ს.ი.პ. „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ახალციხის კეტერინარული ლაბორატორიის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგურზე“ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა – ქ. ახალციხეში, „ახალციხის კეტერინარული ლაბორატორიის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგურის სამედიცინო სახითათო ნარჩენების გაუვნებლებაზე (ინსენერაცია)“;
  2. ნებართვის მფლობელმა უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული სანებართვო პირობების შესრულება;
  3. ნებართვა გაიცეს განუსაზღვრელი ვადით;
  4. ეს ბრძანება დაუყონებლივ გაეგზავნოს ნებართვის მფლობელს
  5. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (ქ. თბილისი, ინგოროვას ქუჩა №7) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.
- საფუძველი:** ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №17; 05.02.09წ. და ლიცენზიებისა და ნებართვების სამსახურის უფროსის ნიკოლოზ ჭახნაჯიას მოხსენებითი ბარათი.

გიორგი ხაჩიძე
მინისტრი

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

ლიცენზიებისა და ცეკვართვების სამსახური

SERVICE OF LICENSES AND PERMITS

საქართველო, 0114, თბილისი; გ. გურჯაას ქ.65, ტელ: 72 72 60

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 17

" 5 " 02 2009 წ

1. პროექტის დასახელება – „ნარჩენების უტილიზაციისთვის განკუთვნილი ლაბორატორიული მინი ინსინერატორის დამოწმუნების და ოპერირების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“.
  2. ინვესტორის დასახელება და მისამართი – ს.ს.ი.კ. „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ახალციხის ვეტერინარული ლაბორატორიის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგური“; ქ. ახალციხე, შ. ახალციხელის ქ.№9;
  3. განხორციელების ადგილი – ქ. ახალციხე, შ. ახალციხელის ქ.№9;
  4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 31.12.08.
- მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შ.კ.ს „გლობალსერვისი“;
ფონდი „მსოფლიო გამოცდილება საქართველოსთვის.“

II. მიზანთადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ს.ს.ი.პ. „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ახალციხის ვეტერინარული ლაბორატორიის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგური“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე განსახილველად წარმოდგენილია: „ნარჩენების უტილიზაციისთვის განკუთვნილი ლაბორატორიული მინი ინსინერატორის დამონტაჟების და ოპერირების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“.

ახალციხის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგურის მატერიალური ბაზის განახლება და კერძოდ, საკუთარი ნარჩენების უტილიზაციისათვის განკუთვნილი ლაბორატორიული მინი-ინსინერატორის დამონტაჟება, განიხილება ჩარჩო პროექტის - “ბიოლოგური იარაღის გავრცელების პრევენცია” (BWPP) კონტექსტში, რომელიც ხორციელდება ყოფილ საბჭოთა კავშირის ქვეყნებში, მათ შორის საქართველოში, აშშ-ს მთავრობის მხარდაჭერითა და სპონსორით. BWPP პროექტი დაგეგმილია, როგორც ბიოლოგიური საფრთხისაგან დაცვის საერთაშორისო სისტემის ელემენტი, რომელმაც ერთის მხრივ, ხელი უნდა შეუშალოს ბიოლოგიური იარაღის და მასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიების შესაძლო გავრცელებას, ხოლო მეორეს მხრივ, უნდა უზრუნველყოს მშვიდობიანი სამეცნიერო კვლევითი პროგრამების ტრანსპარანტულად განხორციელება და საშიში დაგადებების საფრთხის პრევენციის ახალი, ეფექტური მონიტორინგის საერთაშორისო სისტემის დანერგვა. ეს პროექტი საქართველოში მოიცავს საცავი მოწყობილობების მშენებლობას თავდაცვის სამინისტროს ობიექტის ტერიტორიაზე თბილისის შემოგარენში, არსებული ლაბორატორიების (ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგურების) და ასევე თბილისში, ახალციხეში, ბათუმში და სხვა ქალაქებში რამდენიმე ვეტერინარული ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგურის ერთიან მონიტორინგის სისტემაში ინტეგრირებას, მათ განახლებასა და თანამედროვე მოწყობილობებით აღჭურვას.

წარმოდგენილი ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგური („შემდგომში „სადგური“) ფუნქციონირებს ახალციხის რეგიონალურ ვეტერინარული ლაბორატორიის შემადგენლობაში და განლაგებულია სამცხე-ჯავახთის რეგიონში, ქ. ახალციხეში, ახალციხელის ქ. №90. სადგურის განლაგების ტერიტორიის ზომებია - 50X60მ. სამშენებლო ტერიტორია თავისუფალია ნაგებობებისა და მიწისქვეშა კომუნიკაციებისაგან, როგორიცაა წყალსაღწინის, საკანალიზაციო სანიაღვრე ქსელები და მიწისქვეშა ელ-მომარაგების და კავშირგაბმულობის კაბელები.

წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიში შედგება შემდეგი ძირითადი თავებისაგან: არატექნიკური რეზიუმე - პროექტის კონტექსტი; აღმინისტრაციული სტრუქტურა და კანონმდებლობა, პროექტის ტექნიკური და ტექნოლოგიური ასპექტების აღწერა, სადგურის ადგილმდებარეობის სიტუაციური რუქა, ტერიტორიის გარემოს ფონური მდგომარეობა და ფიზიკურ-გეოგრაფიული პირობები, კერძოდ კლიმატი და ატმოსფერული პარამეტრების ხარისხი, გეოლოგია და პიდროვებელოვარი, ფლორა და ფაუნა. აგრეთვე მოსალოდნელ ზემოქმედებათა აღწერა, შემარბილებელი ზომები, საჯარო განხილვების შედეგები, ძირითადი ვალდებულებები (მოთხოვნები და რეკომენდაციები).

წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში განხილულია “მონიტორინგის სადგური“-ს ნარჩენების მართვის საკითხები და განსაზღვრულია წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობები და რაოდენობები. პროექტი მიმართულია მხოლოდ “მონიტორინგის სადგური“-ს ფუნქციონირების ეფექტურობის და უსაფრთხოების ხარისხის ამაღლებაზე.

პროექტი ითვალისწინებს აღნიშნულ ტერიტორიაზე ლაბორატორიის შენობის (შემდგომში ძირითადი კორპუსი), ინსინირატორის ნაგებობის, დამხმარე ნაგებობის და სატრანსფორმატოროს პლატფორმის მოწყობას. ძირითადი კორპუსის შენობა ერთსართულიანია და მასში გამოიყოფა ორი ძირითადი ზონა: ლაბორატორიული ზონა და აღმინისტრაციული ზონა. პროექტის მიხედვით ლაბორატორიული კვლევის ყველა ოპერაცია იზოლირებულია გარემოსაგან და ლაბორატორიულ მოწყობილობებს გაფრევევის წყარო არ ექნებათ. ობიექტის ტერიტორიის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ნაწილში აშენდება ინსინირატორისათვის განკუთვნილი, ერთსართულიანი (5.0xX7.9მ.) შენობა, რომელშიც გამოიყოფა საკუთრივ ინსინირატორის სათავსი, საწვავის საწყობი და მასალების საწყობი.

სადგურში ხორციელდება: პათანატომიური, ბაქტერიოლოგიური, პარაზიტოლოგიური, სეროლოგიური, ვირუსოლოგიური, ტოქსიკოლოგიური და მიკოლოგიური კვლევითი სამუშაოები, ასევე ბიოქიმიური ანალიზი. სადგურის ძირითადი ამოცანაა ეპიზოოტური ზედამხედველობა ცხოველთა და ადამიანთა საშიში ინფექციური დაავადების კონტროლისა და პროფილაქტიკის ღონისძიებების ორგანიზებასა და განხორციელებაზე, ასევე ეპიზოოტური აფეთქებების მიზეზების დადგენა და ეპიდსაწინააღმდეგო ღონისძიებების დაგეგმვა-განხორციელება.

ობიექტის ლაბორატორიული კომპლექსი მთლიანად და მისი ცალკეული ტექნოლოგიური კვანძები იზოლირებულია გარემოსგან. კვლევასთან დაკავშირებული ყველა ტექნოლოგიური პროცესი მიმდინარეობს ლოკალურ სისტემებში, ჰაერის ავტონომიური რეცირკულაციის და გაწმენდის სისტემებით. პროექტში შემოთავაზებული ტექნოლოგიური ციკლის შესაბამისად, გამოკვლევის შედეგად მიღებული ნარჩენები გაუვნებელყოფის მიზნით დამუშავდება სადეზინფექციო ქიმიური პრეპარატებით - ქლორამინის და ლიზოფორმინის 3, 5 ან 10%-ნი ხსნარით (ნარჩენების ტიპის მიხედვით). დღის განმავლობაში ნარჩენები მოგროვდება სპეციალურ კონტეინერში, რომელიც დღის ბოლოს დასაწვავად გადაიტანება საინსენირაციო შენობაში, სადაც დამონტაჟდება სამედიცინო ნარჩენების დასამუშავებლად დაპროექტებული ინსინირატორი - მოდელი C - 18P (Consutech Systems LLC). აღნიშნული დანადგარი შედგება ორი (ზედა და ქვედა) კამერისაგან, რომლის ქვედა კამერა აღჭურვილია მფრქვევანებით, მისი კედლები დაცულია ცეცხლგამძლე ამონაგების ფენით და აღჭურვილია სავენტილაციო დანადგარით, რომლის მეშვეობითაც რეგულირდება საჭირო უანგბადის მიწოდება. კამერას აქვს ჩასატვირთი სარქველი ჰერმეტულობის უზრუნველყოფი მოწყობილობით. კამერის ფუნქციონირებას, კერძოდ ტემპერატურის და წვის პროცესების რაგულირებას უზრუნველყოფს შესაბამისი ავტომატიკა. კამერაში ხორციელდება ნარჩენების პიროლიზა (ე. ი. პასიური ჩაფერფლვა) ჰაერის მიწოდების და ალის რეგულირების მეშვეობით. ამ რეჟიმის დროს ხორციელდება უანგბადის მიწოდება იმაზე ნაკლები ოდენობით, ვიდრე საჭიროა სრული წვისათვის (ტემპერატურა არ უნდა აჭარბებდეს 871°C). მეორე კამერის ფუნქციაა გამოწვას და დაუანგოს არასრული წვის პროდუქტები და ატაცებული მყარი ნაწილაკები. ის აღჭურვილია შესაბამისი სიმძლავრის მფრქვევანებით და დამუშავებელი ჰაერის მიწოდების ვენტილატორით, რომლითაც ჰაერი მიეწოდება წვის ზონაში. ქვედა კამერიდან ამოსული წვის პროდუქტები აქ იწვება და იუანგება, ამიტომ სხვა თერმული დანადგარებისაგან განსხვავებით წვის პროდუქტების, კერძოდ ნახშირუანგის, მყარი ნაწილაკების და NO₂-ის კონცენტრაციები გაცილებით მცირეა. ზედა კამერის შიდა ნაწილის ზედაპირი და გაფრევევის მილი, მასში არსებული მაღალი 1000-1040°C ტემპერატურის გამო ამოგებულია ცეცხლგამძლე ფენით. დანადგარის ავტომატური მართვის სისტემები

ეზრუნველყოფს პროცესების ნორმატიულ დიაპაზონში რეგულირებას, რომლის ძირითადი შემადგენლებია: დრო, ტურბულენტობა და ტემპერატურა. ამ ფაქტორების პროპრიციული ოპტიმალური გაერთიანება უზრუნველყოფს დანადგარის ფუნქციონირებას ეკოლოგიურად სუფთა რეჟიმში.

კონტეინერიდან დანადგარის ქვედა კამერაში ჩატვირთული ნარჩენები დაწვის შემდეგ, შეგროვილი ნამწვი დროებით ჩაიტვირთება დაცულ კონტეინერში. გარეკვეული დროის შემდეგ უნდა განხორციელდეს შეგროვილი ფერფლის გადატანა საბოლოო განთავსების ადგილას (საშიში ნარჩენებისათვის განკუთვნილ საცავში). წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, დღის განმავლობაში მოგროვდება და დაიწვება 8.95 კგ. ნარჩენი. კატეგორიულად აკრძალულია სამსახურის დანადგარში სხვა ორგანიზაციების ნარჩენის დაწვა. სამუშაო დღის განმავლობაში ინსინერატორი მუშაობს საშუალოდ 3,5 სთ-ს.

აშშ-ს Maine Air Regulations (თავი 100) კლასიფიციის თანახმად დოკუმენტში განხილული ლაბორატორიული ნარჩენები, განეკუთვნება ნარჩენების მე-4 ტიპს. ვინაიდან ლაბორატორია ინსინერატორს ამუშავებს მხოლოდ სამედიცინო ნარჩენებისათვის (ტიპი 4) მისი სრული სიმძლავრის მხოლოდ 4%-ით, რაც შეადგენს არაუმეტეს 45კგ ნარჩენებისა 5 დღეში ერთხელ. ნარჩენების შემადგენლობიდან გამომდინარე ქლორშემცველი ნაერთების წილი არ უნდა აღემატებოდეს 1%.

საწვავის რეზერვუარი განლაგებულია იგივე შენობაში, სადაც ინსინერატორი, სპეციალურად გამოყოფილ იზოლირებულ ოთახში. რეზერვუარს გააჩნია ბეტონის საგები საწვავის დაღვრის შემთხვევაში მის შესაკავებლად. საწვავის რეზერვუარის ოთახის და ინსინერატორის ძირითადი ოთახის გამყოფი კედელი მოპირკეთებულია თერმოსაიზოლაციით ფენით.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით ობიექტის ფუნქციონირების პროცესში ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ძირითადად წყაროებს წარმოადგენენ: საქვაბე, ინსინერატორი და დიზელის საწვავის შესანახი რეზერვუარი, საიდანაც გაფრქვეული ძირითადი მავნე ნივთიერებები იქნება: CO, SO₂, NO₂ და არაორგანული მტვერი. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გავრცელების კომპიუტერული მოდელირება ჩატარებული იყო ინსინერატორის მაქსიმალური წარმადობის (27 კგ/სთ) პირობებში, პროგრამა "ეკოლოგი"-ს საშუალებით, რომლის დროს გათვალისწინებული იყო, როგორც ცალკეული მავნე ნივთიერებები, ისე ჯამური ზემოქმედება (სუმაცია). გაბნევის გაანგარიშების მიღებული შედეგები თანახმად, მავნე ნივთიერებების მიწისპირა კონცენტრაციის მაქსიმალური მნიშვნელობა, როგორც ობიექტის ტერიტორიაზე, ისე მის ფარგლებს გარეთ საკონტროლო წერტილში (დასახლებული პუნქტის საზღვარი) ზ.დ.კ.-ს არ აღემატება.

ჩატარებული კვლევებიდან გამომდინარე დადგინდა, რომ ინსინერატორის გამფრქვევი 14მ. სიმაღლის მიღის დამონტაჟების, შემთხვევაში უზრუნველყოფილი იქნება ემისიების იმდენად დაბალ დონე, რომ გამოირიცხება მავნე ნივთიერებათა ზემოქმედება უახლოეს მშენებარ სასტუმროზე.

ინსინერატორის კონსტრუქცია და მისი განსათავსებელი შენობის მედევობა გათვლილია 8 ბალის (რიხტერის შკალით) სეისმურ ინტენსიობაზე. ინსინერატორის განლაგების ტერიტორია, ახალციხის სეისმური რუქის შესაბამისად, ხვდება 7 ბალიან ზონაში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის პროცესში ექსპერტების მიერ გამოთქმული მოსაზრებები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის მესამე თავს.

III. პირობები

1. საწარმოს ხელმძღვანელობის მიერ 6 თვის ვადაში დამუშავდეს და შეთანხმდეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან:
  - მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) კონკრეტული გეგმა;
  - ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების კონკრეტული გეგმა;
  - ნარჩენების მართვის კონკრეტული გეგმა;
2. ინსინერატორის ექსპლოატაციაში გაშვებამდე, უნდა განხორციელდეს საცდელი გაშვება, მავნე ნივთიერებათა ემისიის ძირითადი პარამეტრების გაზომვით და ზდე-სა და გზშ-ში მოყვანილი დასაშვები პარამეტრების შედარებით.
3. ფერფლი (ნაცარი) დროებით დასაწყობებისას, თავიდანვე უნდა ჩაიყაროს პოლიეთილენის ტომრებში და ისე განთავსდეს ჰერმეტიულ კონტეინერებში. მისი ტრანსპორტირება საბოლოო განთავსების ადგილზე გარკვეული დროის შემდეგ განხორციელდეს ამავე კონტეინერებით.
4. ფერფლი, საშიში ნარჩენების კატეგორიას მიეკუთვნება, მისი ინსინერატორიდან გამოღების და განთავსების პროცედურების დარღვევამ შეიძლება გამოიწვიოს სამუშაო ზონის დაბინძურება, ამიტომ ინსინერატორთან მომუშვევე ადამიანები აუცილებლად უნდა იყვნენ ლიცენზირებული კონტრაქტორები.
5. დადგინდეს ინსინერატორში ნარჩენების დაწვის შედეგად მიღებულ ფერფლში სახიფათო ელემენტების შემცველობა;
6. ნარჩენების საბოლოო განთავსებისა და გაუვნებელყოფის საკითხი შეთანხმდეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან.
7. ობიექტის დროებითი გაჩერების ან რემონტის ჩატარების შემთხვევაში დამუშავდეს უსაფრთხოების მოთხოვნების ოპერატიული გეგმა;
8. დაწესდეს მკაცრი კონტროლი ოპერირების პროცესში ინსინირატორის წვის კამერებში ინსტრუქციით დადგენილი ტემპერატურული რეჟიმების დაცვაზე;
9. შესწავლილი იქნეს პიროლიზური წვის პროცესში მდგრადი ორგანული ნაერთების (დიოქსინების და ფურანების) კონცენტრაციის შესამცირებლად ფილტრაციული წვის პიროტექნიკური ნაერთის გამოყენების შესაძლებლობა;
10. შესრულდეს წარმოდგენილ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის 93-94 გვ.-ზე, მე-10 თავში (აღსრულებისათვის სავალდებულო მოთხოვნები და რეკომენდაციები) მითითებული სავალდებულო მოთხოვნები.

IV. დასკვნა

ს.ს.ი.პ. „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ახალციხის ვეტერინარული ლაბორატორიის ეპიდემიოლოგიური მონიტორინგის სადგური”-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „ნარჩენების უტილიზაციისთვის განკუთვნილი ლაბორატორიული მინი ინსინერატორის დამონტაჟების და ოპერირების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“-ს მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების გათვალისწინების შემთხვევაში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით.

ლიცენზიებისა და ნებართვების
სამსახურის უფროსი:

საქართველოს გარემოს დაცვისა
და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო

გარემონტის დაცვის სამინისტრო № 00177

敬告 M D I

.. 13 .. ମହିନେରୁ .. 2009

1. წევმართვის მიმღები სუბიექტი	სსრ საქართველოს სოფის მკრთხველის სამართლებრივი სამსახურის ვებ-დოკუმენტის ეპიციონური მოწყობის სამუშაოს სამუშაო
2. საქმიანობის მიმართ	ახალი დოკუმენტით დამტკიცებული ეპიციონური მოწყობის სამუშაოს სამუშაო
3. ვანისახორციელებული საქმიანობის აღიაღდებარება	ქ. ახალცირე
4. დოკუმენტის მომამზადებელი ორგანიზაცია	შპს "კლინიკალურისი" ორგანიზაციის გამოცდილება ასტრიცენციკლის
5. წევმართვის მიმღებად წარმოდგენილი დოკუმენტი	გარეშემზღვის ნიჭიერების შეიცვების ანგარიში
6. წევმართვის გაცემის საფუძველი	კოლეგია ექსპერტის ღამის შემდეგ N17. 05. 02. 09
7. წევმართვის პირობები	ნიშანვა მომზებელის მუ. გვ. გვარების მაცხოვი კონკრეტული მიზანის შესრულების

ვარემობის მემკვიდრეობის ნებართვა ვაცემელია:
საქართველოს კარგმას დაცვისა და შენგაზე
ნიუკონსტრუქტორის სამინისტროს მიერ

საქართველოს ვარემობის დაცვისა და
პუნქტუალური რესურსების სამინისტროს
ეფუძნებოდა წარმომადგენერალი
(გვარი, სახელი, მისამართი)

დამეცველი: გამეონის გაცვისა და ბენების ჩესექსების სამინისტრო
დამაშვიდებელი; მცხ. ფინანსები.
ს.ფ.ს. ჩეგისცხაცის № 0-0360